

Årsrapport 2021 Trafoen / 18pluss

Innhold

Trafoen:	3
Sikkerhetshallen	3
VR-briller.....	3
18pluss.....	3
Trafo/18pluss-samarbeidet	4
Samarbeidspartnere og styringsgruppe	4
Budsjettrammer	5
Aktivitet Trafoen våren 2021.....	6
Aktivitet Sikkerhetshallen 2021.....	7
Aktivitet VR-briller 2021.....	7
Aktivitet 18pluss 2021	8
18pluss kursene.....	8
Fig: oversikt over totalt gjennomførte kurs siden oppstart	8
Fig: kursoversikt 2021.....	9
Instruktørsamlinger 2021	9
Skolebesøk og samarbeid 2021	10
Ungdomstrinnet	10
Videregående	10
Lærlinger.....	11
Universitetet.....	12
Ungdom fra politiet og konfliktrådene.....	13
Andre aktiviteter	13
Nyttårsaksjonen 2020	13
Arendalsuka 2021.....	14
Besøk hos oss	14
Faglig oppdatering.....	15
Oppsummering og utfordringer	15

Trafoen:

Trafoprojektet startet som et trafikksikkerhetsprosjekt i Kristiansand 17. mars 2005 og ble gjort permanent i 2007. Tiltaket har som målsetting å påvirke deltakernes bevissthet, oppfatning og holdning til risiko, samt øke forståelsen for årsak til – og konsekvensen av ulykker. Navnet TRAFØ kommer fra ordet transformasjon, som betyr endring /forandring.

Du kan finne mer om Trafoens Bakgrunn og historikk på hjemmesiden: www.trafoen.no

Vår visjon: *Vi vil at du skal overleve!*

Sikkerhetshallen

Våren 2019 åpnet vi den nye Sikkerhetshallen vår. I Sikkerhetshallen har vi lagt hovedfokus på beltebruk og kanskje spesielt på bruk av belte i buss. Gjennom praktiske oppgaver, refleksjon og bilder/videoer prøver vi å vise hvor viktig selene er også i buss.

Sikkerhetshallen har stort potensiale for å skreddersy opplegg og temaer til andre grupper også. Blant annet kan vi sette opp en promilleløype her.

VR-briller

VR-brillene ble tatt i bruk første gang våren 2020. Ønsket med VR-brillene er å kunne ta Trafoen med oss ut til grupper som ikke har mulighet til å komme til Trafoen. I VR-brillene er filmene i Trafoen satt sammen til en film som varer i 14 minutter. Ved hjelp av VR teknologien har deltakerne mulighet til å se handlingen fra alle vinkler. VR-brillene kan vi bruke på større grupper enn vi har i Trafoen. Men fordi vi ønsker å være tro mot Trafo-konseptet hvor små grupper er viktig, så har vi bestemt at maks antall i en gruppe kan være 15 personer. Da må vi i tillegg ha minst 2-3 timer, da det er viktig at alle skal bli hørt og sett.

18pluss

18pluss er et modulbasert kurs, der Trafoen er den ene modulen. Skadestedsbehandling og Banekjøring med bil er de andre.

Målgruppa til 18pluss er ungdom mellom 18-25, som har sertifikat klasse B og hører hjemme eller går på skole i Agder. Respekt, anerkjennelse og likeverd er viktig for oss. Målet er at den enkelte deltaker skal få en dypere kunnskap om sin egen risiko for å havne i en trafikkulykke, gjennom å få noen opplevelser i de praktiske øvelsene.

18pluss har en egen nettside <http://18pluss.no/> , en Facebook side <https://www.facebook.com/18pluss.no/> der man ønsker daglig aktivitet, og en Instagram konto <https://www.instagram.com/18pluss/> der vi legger ut bilder og film.

I Norge har vi systematisk Trafikksikkerhetsopplæring helt fra barnehagealder og frem til og med ungdomsskolen. Den obligatoriske opplæringa for alle slutter den dagen vi får førerkortet. Dette er et tankekors når vi vet at de 10 farligste årene i trafikken er årene mellom 15 og 25 år. I denne perioden er trafikkulykker en av hovedårsakene til død og alvorlig skade.

Dette er grunnen til at Agder fylkeskommune satser så mye på denne gruppen gjennom å ha tiltakene Trafoen og 18pluss.

Trafo/18pluss-samarbeidet

Trafoen og 18pluss er tette samarbeidspartnere og de aller fleste instruktørene som jobber i Trafoen jobber også for 18pluss. Lederen av Trafoen/18pluss og veilederen i Trafoen jobber tett sammen i team og avlaster hverandre når det trengs.

Vi utfyller hverandre godt og ser at det er positivt i mange aspekt å være to. Det tette samarbeidet gjør i tillegg begge tiltakene mindre sårbare.

Samarbeidet gjør også at vi kan ha gode, faglige drøftinger. Dette bidrar igjen til videreutvikling – noe som er en styrke for begge trafikksikkerhetstiltakene.

Samarbeidspartnere og styringsgruppe

Trafoen og 18pluss har felles styringsgruppe og har i stor grad også de samme samarbeidspartnerne.

Grunnet endringer i forbindelse med sammenslåing av Agder-fylkene og organisasjonsendringer i SVV, ble styringsgruppa endret fra januar 2020. Ny leder ble da Leiv Egil Thorsen. Tidligere arbeidsgruppe ble naturlig lagt ned.

Styringsgruppa våren 2021 har bestått av følgende deltakere:

Navn	Virksomhet
Leiv Egil Thorsen – leder	Agder fylkeskommune
Inge Sørhaug	Skandinavisk Trafikksenter
Anette Risvand Fossheim	Veileder Trafoen, sekretær
Marit Bech Olsen	Leder 18pluss/Trafoen, sekretær

Det er ikke avholdt noen møter i styringsgruppa fra jan 2020 og frem til juni 2021.

I juni ble det gjort et bytte i styringsgruppa etter nytilsetting og omstrukturering i fylket. Leiv Egil Thorsen ble byttet ut med ny leder Inger Ann Fidjestøl. Det ble i forbindelse med overtakelse som leder av gruppa, og pga spørsmål om finansiering for å få sikkerhetshallen permanent, avholdt et møte digitalt 24.juni. Leder 18pluss / Trafoen deltok på møtet sammen med Inge, Inger Ann og Cato fra fylkeskommunen. Det ble avholdt et nytt møte i styringsgruppa i august. På dette møte var ikke leder for tiltakene til stede. Det ble her satt et nytt styre, der det for fremtiden består av eier og drifter, og leder for tiltakene kun kalles inn ved behov.

Styringsgruppa fra august 2021:

Navn	Virksomhet
Inger Ann Fidjestøl – leder	Agder fylkeskommune
Inge Sørhaug	Skandinavisk Trafikksenter
Cato Moen	Agder fylkeskommune, sekretær

Leder for Trafoen og 18pluss har deltatt på tre møter våren 2021 i TS-forum Agder. Alle har vært digitale.

Høsten har hatt to møter der vi endelig kunne møtes fysisk igjen. Her hadde leder 18pluss / Trafoen et kort innlegg på begge møtene, det første med kort info om tildeling av midler fra fylke til gjennomføring av TS-dag for lærlinger, det andre med info om gjennomføringen.

Det har vært avholdt fire møter i Koordineringsgruppa for TS-arbeid i Agder første halvår. Alle møtene har vært digitale. På høsten har vi endelig kunne møtes igjen, og det har vært avholdt to møter i gruppa.

Budsjettrammer

Trafoen og 18pluss hadde et budsjett for 2020 på ca. 1,7 Mill kr pr tiltak.

Dette er midler som dekker leie, vedlikehold og drift. Nyanskaffelser og utvidelser er det imidlertid ikke rom for.

Budsjettet for 2021 ble redusert for Trafoen med 300 000, noe som tilsvarer bidraget fra Statens vegvesen som falt bort. Dette ble ikke kompensert fra fylket.

Budsjettet til 18pluss er uendret.

Det er årlig mulighet til å søke Samferdselsdepartementet om midler til lokale trafiksikkerhetstiltak. I 2018 fikk vi tildelt midler til en midlertidig sikkerhetshall. I 2019 fikk vi midler til å lage Trafoen i VR-format, disse ble tatt i bruk våren 2020.

Våren 2021 søkte vi om midler til å gjøre sikkerhetshallen til et permanent bygg. Besøket de to årene den har vært i bruk har vist at besøkstallet har økt betraktelig, både med antall skoler som besøker oss, og med totalt antall besøkende. Økningen på besøkende er nesten 40 %.

Økningen skyldes primært at flere skoler ser muligheten for å få logistikken til å gå opp når de kan sende større grupper av gangen.

Denne gangen fikk vi avslag på søknaden. Avslag blir ikke begrunnet. Avslaget førte til en søknad på midler fra fylkeskommunen om tilskudd til arbeid med forebyggende trafiksikkerhet. Også her ble det avslag, begrunnet med at dette er et investeringstiltak, som ikke i seg selv øker det forebyggende arbeidet i Agder.

Utfordringen ble videre å finne en løsning for å få bygget godkjent som et permanent bygg.

Vi er avhengig av sikkerhetshallen for å kunne fortsette å tilby skolene samme tilbud. Flere av skolene har gitt uttrykk for at de ikke vil benytte Trafoen dersom de kun kan sende 6 elever av gangen, da dette forstyrrer annen undervisning for mye og over for lang tid. Dette gjelder også for andre besøkende som lærlinger, studentene ved UiA, ungdommene fra forebyggende i politiet osv.

Vi ble informert etter sommeren om at fylket går inn med midler for å få sikkerhetshallen omgjort til permanent bygg. Dette åpnet opp for full booking fra skolene og gjorde jobben vår fremover mer forutsigbar.

Søknaden til kommunen om en omgjøring til permanent bygg ble godkjent i oktober. Jobben med å gjøre bygget permanent ble startet tidlig i desember, og arbeidet er tenkt ferdig i januar 2022.

Høsten 2021 søkte vi på nytt fylket om midler fra fylkeskommunen om tilskudd til arbeid med forebyggende trafikksikkerhet, denne gangen om midler til ny 18pluss bil. Den eldste bilen er det på høy tid å skifte ut. Vi søkte om 200 000 etter budsjettert behov. Vi var heldige og fikk tildelt 107 400 kr. Ny bil ble handlet inn og restbeløp tatt fra årets budsjett.

Aktivitet Trafoen våren 2021

Covid-19 situasjonen har også preget denne våren på alle måter.

Ved årsskiftet var kalenderen vår omtrent fullbooket frem til påske. De fleste ungdomsskolene la Trafo-besøket til vårhalvåret i håp om at det ville være mindre nedstengt da.

Dessverre så starter året med fullstendig nedstenging og alle planlagte økter ble enten avlyst eller flyttet. Vi fikk gjennomført noen økter i februar, mens mars ble preget av nedstengning igjen. Og sånn har hele våren vært. Plutselige endringer, flyttinger og avlysninger har gitt oss mye administrativt arbeid og lite besøk. De besøkene vi har hatt i Trafoen har vært redusert i antall. Der vi normalt tar imot 6 deltakere i en gruppe har vi måtte redusere antallet til 3 pr gruppe pga lite plass og trange rom.

VR – brillene har vært mye brukt i vår. Flere av de gruppene som har booket Trafoen, men som har vært flere enn 3 personer, har fått alternativet med VR-briller istedenfor avlysning. Med VR-brillene har vi hatt mulighet til å ha større grupper, fordi vi kan bruke større rom og dermed holde god avstand. Brillene har også gitt oss mulighet til flere besøk ute på skolene.

Teknisk har vi også gjort noen oppgraderinger i vår. Vi har fått en oppgradert og bedre versjon av filmene i Trafoen. Vi byttet til nye og bedre prosjektorer på slutten av fjoråret. Disse kunne ta imot en bedre versjon av filmene som Christian Wulff gjorde klar og OneCo satte inn. Midler til oppgraderingene ble hentet fra innestående budsjett og lot seg gjøre grunnet redusert aktivitet i 2020. Oppgraderingene var nødvendige, og vi ville hatt behov for ekstrabevilgninger hvis driften hadde vært normal.

VR – brillene må ha en lisens for å kunne vise filmene i det programmet de har. Vi har nå fornyet abonnementet på disse for 2 år, så nå skal alt det tekniske være oppgradert og topp kvalitet.

Tallene under viser besøk 2019, 2020 og 2021:

Årstall:	Hele 2019	Hele 2020	Hele 2021	Avlyst+gjennomført
Klasse B	780	523	463	
18pluss	162		67	
Ungdom fra politi	8	2	7	
Kriminalomsorgen	29	8	12	
Ungdomsskolene	501	307	229	
YSK	68	100	73	
UIA/SVV	45	45	67	
Logistikk				
Andre	144	34	53	
Videregående			10	
Bedriftskurs	28	11	65	
Lærlinger	79	4	53	
Etterutdanning	180	134	139	
Totalt	2024	1168	1238	1293+1238=2531

Vi har notert oss alle avtaler og økter som har blitt avlyst. Hvis alle de hadde blitt gjennomført ville det tilsvart **1293** deltakere i tillegg til de **1238** som faktisk har vært her.

Dette viser at det er et enormt potensial for stor aktivitet og at etterspørselen og interessen for tiltaket vårt bare øker.

Aktivitet Sikkerhetshallen 2021

Aktiviteten i sikkerhetshallen tilsvarer de største gruppene vi har i Trafoen; ungdomsskolene, videregående, lærlinger og UiA. Alle disse besøker både Trafo og sikkerhetshall.

Aktivitet VR-briller 2021

Det har kommet utelukkende positive tilbakemeldinger, men vi er likevel enige om at Trafoen er bedre. Det betyr at hvis Trafoen kan brukes, så er det det vi skal. VR-brillene er en veldig god erstatning som vi er stolte av å kunne ta med oss ut. Det har vært en stor fordel i Coronatid å ha mulighet til å vise Trafoen i VR-brillene. Dette har gjort at vi har kunnet ta imot større grupper og besøkt klasser ute som ellers ville blitt avlyst. VR-brillene har gitt oss mulighet til å drive med trafiksikkerhetsarbeid også i tider med strenge restriksjoner.

Vi har fortsatt tro på at dette konseptet kan være interessant for andre fylker å kopiere. Vi hadde planlagt et besøk hos FTU Rogaland høsten 2020 hvor vi skulle vise frem briller, film og metode. Dette er blitt utsatt flere ganger pga smittesituasjonen, men står fortsatt på programmet.

I mai ble vi spurt av Nordland FTU om å presentere VR-brillene for dem på et teamsmøte. De ser mange muligheter til å bruke VR-brillene i sitt trafiksikkerhetsarbeid og de ønsker derfor å komme tilbake til oss når muligheten er der.

Aktivitet 18pluss 2021

18pluss kursene

Tre av seks kurs våren 2021 ble avlyst grunnet Covid19. Hele kurset er lagt opp til små grupper og nærhet. I Trafoen sitter de tett, på banen er de «full bil» og på skadestedet må de være helt innpå når de fysisk tar på hverandre under øvelsen. Dette ble vanskelig å få til med restriksjonene som ble endret flere ganger.

Vi vurderte mulighetene vi hadde for å holde avstandsregler opp mot målet om at kurset skal være så praktisk som mulig, og så at dette i perioder ikke var mulig å få til. Med lettelse i restriksjonene og noe endring på kurset ved at vi bruker VR-briller i stedet for Trafoen, flere biler på banen med færre deltakere i bilen og mer bruk av sikkerhetsutstyr på skadestedet, så fikk vi gjennomført noen av kursene.

Alle vårens kurser var i utgangspunktet fullbooket, med ventelister på alle kurs. De aller fleste påmeldte var lærlinger, noen få egenpåmeldte via nettsiden vår. Hos noen av lærlingene har vi vært inne med alternativ kursing/informasjon på fellesmøter med opplæringskontoret. Hos lærlingene på storbilfag, som skulle vært på 18pluss kurs, var vi inne med VR-briller i de enkelte klassene som alternativ til kurset. Det betyr likevel at det er mange lærlinger vi ikke har nådd med noen form for trafiksikkerhetsopplæring våren 2021.

Høstkursene har gått som planlagt, da med de restriksjoner som var nødvendige med tanke på Covid19. Kravet om meteren ble opphevet akkurat kl 16 den dagen årets siste 18pluss kurs ble gjennomført.

Totalt ble det da gjennomført 7 18pluss kurs i 2021 med totalt 93 deltakere. Det gir i snitt en deltakelse på 13 pr kurs, noe som vil si at vi på hvert kurs gikk med 5 ledige plasser. Dette er frustrerende da alle kurs i utgangspunktet var fullbooket og hadde ventelister. Vi sliter, i likhet med alle opplæringskontorene på sine samlinger, med å få deltakerne til å møte. Dette på tross av at de har kurset som obligatorisk i sine lærekontrakter. Vi har tidligere år kunnet overbooke, men har ikke turt å gjøre dette nå med de restriksjonene som har vært. Vi tror vi ville ha fått flere til å møte dersom vi hadde kunnet møte lærlingene på samlinger og presentert oss i forkant. Dette har ikke vært mulig da fysiske samlinger har vært avlyst dette året.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	total
Antall kurs	3	5	5	6	5	7	10	10	11	10	10	10	11	10	0	7	113
Antall deltakere	61	63	74	87	88	117	139	173	182	175	164	162	173	162	0	93	1913

Fig: oversikt over totalt gjennomførte kurs siden oppstart

Kursdato 2021	Antall deltakere	Deltakere fra
17.april		Avlyst
27.april	16	Deltakerne er lærlinger på Bilfag Sør og OTL Agder
4.mai	16	Deltakerne er lærlinger på OTL Agder og Fagopplæring Sør
5.juni		Avlyst
10.juni		Avlyst
15.juni	13	Deltakerne er deltakere på Nullvisjonens ungdomsprosjekt, lærlinger på OTL Agder og Fagopplæring sør
17.august	6	Deltakerne er lærlinger på Fagopplæring Sør
11.september	17	Deltakere er lærlinger fra OTL Agder og Bilfag Sør
25.september	14	Deltakere er lærlinger fra Bilfag Sør og selvpåmeldte
2.oktober	11	Deltakere er lærlinger på Fagopplæring Sør

Fig: kursoversikt 2021

Kurset som ble avholdt 25.september med lærlinger fra Bilfag Sør ble fulgt av journalist i Fædrelandsvennen. Innlegget kan du se her:

<https://www.fvn.no/aktuelt/bil/i/z785yq/laerlinger-paa-kurs-det-kan-jo-bety-liv-eller-doed?fbclid=IwAR2mu19F97-ZnHiUKMk26PegcON28pUm7sFdfFHypLhHEHfXfvy9OrRra88>

Instruktørsamlinger 2021

Instruktørsamlingen i vår var 17.april. Denne dagen skulle første kurs ha gått, men dette ble avlyst grunnet restriksjonene. Samlingen på våren har alltid fokus på banekjøringa da det er lenge mellom siste høstkurs og første vårkurs. Denne gangen var det gått enda lenger tid siden alle kursene i 2020 ble avlyst. Instruktørene ble delt i to grupper og holdt adskilt. Instruktørene i Trafoen hadde opplæring og øving på bruk av VR-brillene. Instruktørene på banen trente på sikker jobbanalyse og praktisk kjøring på banen.

To av instruktørene kunne ikke møte denne dagen og hadde derfor en ekstra ettermiddag med samme trening uka etter.

Instruktørsamlingen på høsten ble gjennomført 6.november. Hovedfokus på høstsamlingen er oppsummering av året, samt øvelser og fagpåfyll i kommunikasjon.

Denne gangen var det baneansvarlige som sto for øvelser første halvdel av dagen, der fokuset var sikker jobbanalyse og trening på spørsmålsstilling og fokus på baneøvelsene.

Andre halvdel hadde vi øvelser på kommunikasjon der vi brukte rollespill og lek for å få frem poeng.

Vi avsluttet med teambuilding i dyreparken der øvelsene var tatt rett ut av «Farmen». Vinneren fikk heder og ære under en god middag på kvelden.

I uke 45 hadde vi intervju med søkere på stilling som ungdomsinstruktør. For å finne søkere sendte vi sms til alle som hadde tatt kurset selv ila det siste året, samt at vi tok kontakt med noen fra 2019 som hadde meldt sin interesse da. Vi har ikke kunnet ta inn nye til opplæring i 2020 og 2021 da det har vært så stor usikkerhet om kursene ville bli kjørt.

Vi hadde inne fire til intervju og endte opp med å ta inn to av dem, to jenter. Begge har tatt 18pluss kurset som lærlinger under opplæringskontoret Bilfag Sør.

Skolebesøk og samarbeid 2021

Ungdomstrinnet

Da vi gikk i juleferie 2020 var kalenderen for våren 2021 stappfull. Vi hadde stor tro på at vi nå kunne drive som normalt igjen og veldig mange av ungdomsskolene hadde utsatt besøket sitt til våren i håp om at smittesituasjonen var bedre. Dessverre startet året med strenge restriksjoner og vi var på nytt tvunget til å avlyse eller flytte besøk. Totalt fikk vi 186 ungdomsskole elever igjennom opplegget vårt i Trafo og sikkerhetshall denne våren, mot 346 våren 2019.

Usikkerheten rundt smittesituasjonen har også gjort at skolene har ventet med å booke plass også skoleåret 21/22. Kun to skoler har ønsket å komme før jul og de har booket i november/desember. Ganske mange har booket til våren, men flere ser også ut til å vente med en beslutning til situasjonen stabiliserer seg litt.

Videregående

Vi har også denne våren vært ute på ulike arrangement på de videregående skolene i Agder, selv om de fleste avtalene her ble avlyst.

Vi var på Hornnes vgs i februar. Her kjørte vi VR-brillene i to ulike klasser, TIP og byggfag vg1 Et godt planlagt og gjennomført opplegg fra trafikkbassadørens side.

Vi var også sammen med Nullvisjonen på KKG i januar/februar der vi kjørte et opplegg i alle avgangsklassene. Det er første gang KKG kjører et slik opplegg, en time med trafiksikkerhet og en time delt på politi og helsesykepleier.

Øvrebø har vært hos oss klassevis fra februar til mai. De fleste klassene har kunnet gjennomføre som planlagt, mens noen klasser er blitt avlyst. Alle klassene som var her hadde et tre timers opplegg med Trafo og sikkerhetshall. Besøkene ble bestilt av trafikkbassadørene. Vi har hatt to dager på Sam Eyde vgs med VR-briller i mars/april. Her hadde vi halve dager sammen med elever på yrkessjåfør opplæring for lærlinger, 3ytc og 3ytd. På den ene samlingen inviterte vi med trafikkbassadørene ved skolen så de kunne delta og se hvilket tilbud vi kunne stille med til evt andre klasser.

I april var vi på TS-dag på Søgne vgs. Halv dag med rullering på ulike stasjoner

I april var vi også sammen med Nullvisjonen på TS-dag på KVS Lyngdal. En full dag med rullering på fire stasjoner klassevis. Her stilte vi med promilleløype og fokus på rus og trøtthet i trafikken.

Ts-dag på Risør, Vågsbygd, Kvinesdal, Flekkefjord, Lister og Vennesla ble avlyst på våren.

Det ble avholdt to møter på teams i vår med fokus på hvordan Trafikkambassadørprosjektet skal drives videre. Det er bestemt fra fylket at prosjektet skal drives et år til før det evalueres. Når høsten kom kunne vi gjennomføre fysisk kick off for trafikkambassadørene. Det ble delt opp i tre samlinger. Den første gikk på Tyholmen i Arendal, dagen etter på Farsund fjordhotell og siste på Søgne gamle prestegård. De fleste vgs møtte med sine representanter og ble presentert for ulike aktiviteter de kan gjennomføre på sine respektive skoler. Det ble satt av tid til at skolene kunne planlegge allerede på kick-off dagen, noe som gjorde at mange avtaler ble gjort allerede her.

Vi hadde en halv dag på Risør vgs sammen med Nullvisjonen Agder allerede uka etter kick-off. Her hadde vi en post med promilleløype samt at vi avsluttet dagen med en Kahoot.

I oktober var vi på Sam Eyde og hadde begge klassene i yrkessjåfør en halv dag. Alle disse har lærlingekontrakter. De elevene som har lærlingekontrakter i Agder hadde tidligere i år vært på 18pluss kurs, dette gjaldt ca 1/3 del av elevene. Denne dagen jobbet vi med risikofaktorer i trafikken og brukte ulike metoder for å få opp aktivitetsnivået slik at de ikke sitter passive. Vi skalerte, brukte rollespill, gruppeoppgaver og avsluttet med promilleløype.

Opplegget med trafikkambassadører har gjort det enklere for oss å komme inn på noen av de videregående skolene i fylket med VR brillene våre. I november var vi både i 2 rørleggerklasser på Tangen vgs og i 2 TIP klasser på Evje og Hornnes vgs.

Lærlinger

Vi har rettet stort fokus mot opplæringskontorene helt siden 2018. Målet vårt er å bli det første fylket i landet som gir alle lærlinger et trafikksikkerhetstilbud i løpet av læretida.

Vi ser at lærlingene er en utsatt gruppe, samtidig som vi har tro på at tilbudet om trafikksikkerhetskurs må gjøres obligatorisk for at ungdommene skal ta det.

Dette er nok den gruppa det har gått mest utover dette året. Halvparten av 18pluss kursene i vår har blitt avlyst, og det er her vi treffer de fleste lærlingene. Opplæringskontorene har også vært restriktive med samlinger for å redusere sjansen for at Covid 19-smitte skulle tas med ut til læreplassene og dermed ramme bedriftene.

Vi har likevel vært i kontakt med alle opplæringskontorene som har trafikkopplæring som en obligatorisk del av læretiden, og nesten alle er klare på at de ønsker å fortsette med tiltakene når det lar seg gjøre. Vi jobbet ikke opp mot nye opplæringskontor på våren da det var så vanskelig å være konkret på tilbud og tidspunkt grunnet restriksjoner. Høsten har vi besøkt og gjort avtale om kursplasser på Lister opplæringskontor. Vi har her gjort to besøk på lærlingesamlinger, en i Lyngdal og en i Kvinesdal. Dette opplæringskontoret blir først ute på vårkursene 2022.

Vi jobbet denne våren videre med en [Trafikksikkerhetsdag for lærlinger](#). Det ble søkt om midler fra fylkeskommunens tilskudd til arbeid med forebyggende trafikksikkerhet for å gjennomføre dagen. Det ble innvilget 100 000 kr til tiltaket på søknadsrunden på våren.

Dette skulle være et alternativ og et tillegg til 18pluss kursene. Det er flere årsaker til at vi jobbet med dette, men hovedårsaken var at vi så at vi ikke klarte å få alle lærlingene inn på 18pluss kurs da de er så mange flere enn vi har kursplasser til. Samt at vi ville lage et opplegg der vi også kunne få med de lærlingene som ikke har lappen k1B. Vi kom langt på vei i planleggingsarbeidet på våren, og vi jobbet sammen med Nullvisjonen og ATL videre når høsten kom. Målet var å kunne gjennomføre første dag i oktober 2021, noe vi også gjorde.

Samlingen ble kjørt lørdag 23.oktober i flott høstvær og det var lærlinger fra tre opplæringskontor med; Fagopplæring Sør, Bilfag Sør og Opplæringskontoret for byggfagene i Agder, OKAB.

Målet var å få gjennomført med totalt 100 lærlinger fordelt på 8 stasjoner der de skulle rullere mellom stasjonene. Det møtte i overkant av 50 lærlinger. Det ble i likhet med 18pluss kursene, en utfordring å få deltakerne til å møte. Dette på tross av mange sms i forkant.

Stasjonene på dagen:

1. Glattkjøring, sving og rettstrekk ved trafikkklærere ulike skoler
2. Bremsøvelser tørrstrekk + Kjøring med mobil ved trafikkklærere ulike skoler
3. Sykkelløype ved Min el-sykkel
4. Blindsone og test av nødstopp i bil v/Mobile og trafikkklærer
5. Lastesikring/rygging med henger ved trafikkklærer
6. Førstehjelp/skadested ved Røde Kors
7. Promilleløype/Veltepetter ved Nullvisjonen Agder
8. Bråstans/vekter ved instruktør Trafoen

Det var flott å oppleve at det var så enkelt å få med trafikkskolene denne dagen. Det meldte seg flere lærere enn vi hadde brukt for.

Tilbakemeldingene både fra lærlingene som deltok, og fra alle de som stilte opp og hjalp til med å få dagen gjennomført, er god. Det ble fra lærlingenes side likevel klart at de ønsket at dagen kunne gjennomføres på en ukedag og ikke i frihelg, dette må tas med videre om dagen skal videreføres. I år ble det en lørdag og seint på høsten etter ønske fra opplæringskontorene grunnet kontraktskriving der de ønsket dette inn i kontraktene før gjennomføring. Ønsket for en fremtidig dag er en ettermiddag på vår/tidlig sommer.

Det ble i forkant av TS-dag for lærlinger sendt ut en pressemelding:

<https://agderfk.no/aktuelt/larlinger-i-agder-bli-sikrere-i-trafikken.38599.aspx>

I tillegg fikk vi sjansen til å snakke litt om dagen på NRK Sørlandet:

<https://www.nrk.no/sorlandet/laerlinger-far-okt-trafikkunnskap-1.15695301>

<https://radio.nrk.no/serie/distriktsprogram-soerlandet/sesong/202110/DKSL02020421#t=2h5m20s>

Universitetet

Alle studentene på UiA Folkehelsestudiet var i april igjennom Trafoen og sikkerhetshallen. Totalt 8 grupper. Vi hadde som tidligere år også denne gangen en halv dag med studentene på universitetet i etterkant av besøket deres hos oss. Temaet vi tar opp er todelt;

- er trafiksikkerhet folkehelse?

- metodebruken vår, kan den benyttes også innen andre felt i folkehelsearbeidet?

Grunnet smittesituasjonen var det kun halvparten av studentene som fikk være fysisk til stede under undervisningen på universitetet, de andre var med på teams. Vi valgte en praktisk tegneoppgave på temaet kommunikasjon. Studentene skulle kopiere en tegning kun ved å bli fortalt, og ikke se tegningen. Studentene som var til stede satt to og to med ryggen mot hverandre, studentene som var hjemme kunne se den som forklarte på skjermen. En artig oppgave som fikk frem mange utfordringer med kommunikasjon.

Det er inngått tilsvarende avtale for våren 2022.

Ungdom fra politiet og konfliktrådene

Vi har i flere år hatt et godt samarbeid med politiet og konfliktrådene i forhold til ungdom under 18 år som har blitt tatt for brudd på vegtrafikkloven.

I februar ble vi kontaktet angående en elev på Setesdal folkehøyskole. Han kom på besøk to ganger, begge ganger sammen med en kamerat. På første besøk var de i Trafoen og fokus var risiko. Andre besøket var i sikkerhetshallen hvor konsekvenser ble satt på dagsordenen.

Hå kommune har vært hos oss 2 år tidligere. SLT-koordinatoren i kommunen har uttrykt stor begeistring for opplegget vårt og kom også i høst på besøk sammen med 2 ungdommer på 16 år. De fikk en fin runde i Trafoen med gode refleksjoner rundt risiko i trafikken før vi avsluttet med mange praktiske aktiviteter i sikkerhetshallen.

Finnmark konfliktråd har i samarbeid med Finnmark Trygg Trafikk også sendt ungdommer til oss flere ganger tidligere. Denne gangen var det to gutter som kom, sammen med en ansatt i konfliktrådet. I tillegg til besøk i Trafo og sikkerhetshall fikk de prøve veltehytta i verkstedet som simulerer velt i stor bil. Som en ekstra bonus fikk vi hjelp av Cato på teknisk som tok alle 3 med seg i 18pluss bilen på banen. Der fikk de både kjenne på hvor liten fartsøkning som skal til før man mister kontrollen på glatta og de fikk oppleve hvor lang bremselengden faktisk blir.

I desember hadde vi også et teamsmøte med representanter fra konfliktrådet, politiet og NAF i Finnmark. De har i flere år sendt ungdom ned til oss for å gi dem et alternativt trafikksikkerhetsopplegg. De har fått så gode tilbakemeldinger på dette at de nå ønsker å starte noe lignende i deres distrikt. Vi er glade for å kunne bidra med vår erfaring og kunnskap og ser frem til det videre arbeidet her.

Kriminalomsorgen i Agder har vi også et godt samarbeid med. Vi har i vår hatt besøk av flere grupper og enkeltpersoner. Dette er personer som soner for brudd på Vegtrafikkloven og som har et besøk hos oss som en del av program mot ruspåvirket kjøring. Det har også vært grupper herfra i høstsesongen.

<https://www.kriminalomsorgen.no/program-mot-ruspaavirket-koering.518693.no.html>

Andre aktiviteter

Nyttårsaksjonen 2020

Nyttårsaksjonen ble gjennomført 7.januar. Hensikten med Nyttårsaksjonen er å bevisstgjøre hver enkelt av oss til å stå sammen for å bedre trafikksikkerheten på vegene.

I år ble hele aksjonen digital grunnet restriksjoner. Det ble laget korte filminnslag av fylkets trafikksikkerhetstiltak som ble presentert i ukene før på ulike plattformer.

<https://www.facebook.com/nyttarsaksjonenagder/videos/1099996893764223>

Arendalsuka 2021

I august fikk vi med oss to av innleggene på Arendalsuka.

Det første var Trygg trafikk sitt: Nullvisjonen vs «Mer for pengene»: Er trafikksikkerhet lønnsomt?

Det andre var SVV sitt «Hva er galt med middelaldrende menn og bilkjøring?»

<https://program.arendalsuka.no/event/user-view/16007>

<https://program.arendalsuka.no/event/user-view/15938>

Besøk hos oss

Vi har som regel mye besøk av folk som ønsker å vite mer om hva Trafoen og 18pluss er. Vi har som prinsipp at ingen får lov å besøke Trafoen uten å gå igjennom på vanlig måte. Dette gjør at de besøkende får en helt annen forståelse av hva Trafoen er og hvordan den går inn på oss.

I mai fikk vi en forespørsel fra FTU Nordland om å presentere våre trafikksikkerhetstiltak. De ønsket i utgangspunktet å besøke oss, men i denne omgang var det teams som var mulig å få til. Tiltakene ble presentert og de hadde forberedt mange og gode spørsmål. Når restriksjoner er endret ser vi frem til et videre samarbeid med FTU Nord og Mind senteret i Bodø.

Vi hadde også besøk fra Trafikksikkerhetshallen i Rogaland i mai. De har fått forespørsel fra kriminalomsorgen i Rogaland om et mulig samarbeid, og ønsket å få vite mer om hvordan vårt samarbeid med kriminalomsorgen fungerer.

Hovedverneombud Harry Karlsen i Boreal tok høsten 2020 kontakt med oss og Nullvisjonen.

Han har besøkt oss i Trafoen og sikkerhetshallen tidligere og ønsket nå et samarbeid rundt utfordringer de har i Boreal med enkelte sjåførere som går igjen i skaderegistreringen.

Smittesituasjonen har gjort at dette har blitt litt forsinket, men håpet er at vi på sikt får til et opplegg rundt bevisstgjøring og risikovurdering for utsatte sjåførere.

Vi har i vår hatt to møter på Boreal der fokuset har vært sikkerhet i buss. Dette har bl a resultert i tilbakemelding til TS-forum med tanke på endring av krav til sikkerhet for sjåfør på anbudsrunder for persontransport i fylket.

I oktober fikk vi forespørsel fra drift og vedlikehold vei i fylkeskommunen om besøk hos oss. De kom i to grupper to ulike dager. Vi hadde først en gruppe fra drift vei. Disse har ordinære driftsoppgaver som brøyting, strøing, vegetasjonsrydding, oppgrusing og grøfting. Uka etter kom Vedlikehold veg som blant annet jobber med ny asfaltering, vegoppmerking, bruvedlikehold, elektro og veglys samt rekkverk.

Begge avdelingene hadde en dag hos oss der de rullerte mellom tre stasjoner. De var i Trafoen, i sikkerhetshallen med Bråstopp og Veltepetter, samt en stasjon der fokuset var rus i trafikken. Her fikk de også prøve seg i promilleløype. Vi fikk hjelp av Nullvisjonen til å bemanne den ene stasjonen.

Vi hadde i oktober også besøk av to filmskapere som skal bruke banen på Skandinavisk trafikksenter til å spille inn en film sommeren 2022. Fokuset i filmen er ikke primært trafikksikkerhet, men depresjon og selvmord. De har valgt selvmord i trafikken som case for å sette fokus på temaet.

De fikk begge to en gjennomgang i Trafoen, og vi satte de også i kontakt med Nullvisjonen Agder for innsamling av fakta og hjelp til deler i produksjonen.

I august hadde vi første møte med VY-buss. De hadde en gjennomgang i Trafoen med tanke på om dette var noe de kunne bruke når de skulle gjennomføre sitt buss-mesterskap i oktober. De valgte å sette inn et besøk i Trafoen både for deltakerne i konkurransen, samt for ledere og banemannskap når konkurransen ble avholdt. Besøket i Trafoen for ledergruppa i VY-buss ble avholdt ettermiddagen før selve konkurransedagen. Dagen konkurransen ble avholdt var det totalt 4 grupper igjennom i Trafoen. Tilbakemeldingen både fra ledelse og sjåfører var svært god.

Faglig oppdatering

I mars deltok vi på temamøte om Ungdom og unge førere arrangert av SVV.

Møtet inngikk i arbeidet med Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på veg 2022-2025, som skal gi en samlet framstilling av hvordan de ulike aktørene i trafikksikkerhetsarbeidet til sammen skal bidra til reduksjon i antall drepte og hardt skadde i samsvar med nullvisjonen og etappemålet i Nasjonal transportplan. Arbeidet vil involvere alle sentrale aktører i trafikksikkerhetsarbeidet i Norge, blant andre politiet, Trygg Trafikk, Statens vegvesen, Helsedirektoratet, Utdanningsdirektoratet, fylkeskommunene, de største bykommunene og en rekke ulike interesseorganisasjoner. Vi sendte i ettertid av møtet inn et skriftlig forslag til tiltaksplanen der vi mener at både Trafoen og 18pluss kurs enkelt kan kopieres til andre deler av landet. Endelig utgave av tiltaksplanen vil foreligge ca. 1. mars 2022, og vil da bli oversendt til Samferdselsdepartementet.

I april deltok vi på Trygg trafikk sin årlige konferanse. Også denne var digital i år. Temaet i år var «Hvordan halvere antallet drepte og hardt skadde på 10 år?»

Det var første gang konferansen ble holdt digital, og vi opplevde at dette var et veldig godt alternativ. <https://www.tryggtrafikk.no/trafikksikkerhetskoneransen/>

I juni deltok vi på fagmøte arrangert av Trygg trafikk med temaet: «Hva forklarer nedgangen i antall hardt skadde og drepte i trafikken etter år 2000?» Norge har hatt en nedgang på mer enn femti prosent i antall hardt skadde og drepte de siste 20 årene. Vi har vært i best i verden på trafikksikkerhet flere år på rad.

I oktober deltok vi på Snap kurs på Teateret; Bli RÅ på Snapchat. Kurset ble arrangert av Falk media. Vi ser at vi har mye å lære når det gjelder formidling og mediebruk. Våre kunder er yngre og bruker andre plattformer enn de vi primært bruker i dag. Vi gjør oss noen tanker om det kan være en god investering å bruke en egen ungdomsinstruktør til nettopp media.

Oppsummering og utfordringer

Året 2021 har som året 2020 vært annerledes på mange måter.

På kalenderen så det ut til at dette året også skulle bli et «all time high». Vi var forberedt på en hektisk vår med mye aktivitet i Trafoen, sikkerhetshallen og med VR-brillene og vi håpet på en normal høst uten restriksjoner. Alle 18pluss kursene var overbooket. Med en stadig endring i smittevernsregler og restriksjoner har avbestillinger og ombookinger tatt veldig mye av vår tid. Når vi stadig opplever at alt arbeidet ender med avlysninger så må vi innrømme at det går utover

motivasjonen. I denne situasjonen ser vi at det har vært til god hjelp å være ansatt i et privat selskap som kan dra nytte av vår kompetanse.

Restkapasiteten hos oss som jobber i tiltakene ble også i vår større grunnet mye avbestillinger. Vi har derfor økt våre timer hos UfoSkantraf. At vår kunnskap, erfaring og kompetanse blir brukt i utdanning og etterutdanning av yrkessjåfører ser vi som positivt. Dette gir oss også et innsyn i yrkessjåførers hverdag og utfordringer, som igjen kan nyttes i tiltakene vi primært jobber med. Timene vi bruker hos UfoSkantraf trekkes fra tilskuddet gitt av fylkeskommunen. På denne måten har det vært en vinn vinn situasjon både for eier og drifter av tiltakene. Ved normal aktivitet i tiltakene vil vi ikke kunne prioritere og leies inn like mye som det er blitt gjort i 2020 og 2021. I år har vi i tillegg til å ha undervisning og Trafo for ysk og etterutdanning, hatt SVV / UIA TKS utdanning i Trafoen og vi har hatt Trafo på bedriftskurs for Nippon gasses og som en del av VY sin internkonkurranse.

På vårt innsendte forslag til tiltaksplan for trafikksikkerhet har vi sagt at vi skal ta initiativ til å etablere et samarbeidsforum for de små og utøvende tiltakene innenfor holdningsskapende trafikksikkerhet. Dette arbeidet er allerede godt i gang. Alle fylkene er kontaktet for å prøve og kartlegge hvordan trafikksikkerhetsarbeidet blir organisert. Vi har hatt 3 møter på teams hvor det har vært deltakere fra små og store tiltak i hele landet. Vi har stor tro på at dette er en gruppe som vil øke på etter hvert og som vil inspirere alle i gruppa til videre arbeid. Forumet har fått navnet «Nasjonalt forum for holdningsskapende trafikksikkerhetsarbeid». Vi har planlagt et fysisk møte på Vegmuseet på Lillehammer i mars 2022 og vi tror dette forumet kan bli en fin måte å dele kunnskap og erfaringer på.

Desember 2021

Marit Bech Olsen
Leder 18pluss og Trafoen

Anette Risvand Fossheim
Veileder Trafoen

18pluss

Trafikksikkerhetstiltak i Agder Fylkeskommune